

TERVEZET

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés ütemterve és munkaprogramja 2006 – 2009

A Víz Keretirányelv 14. cikke és a 221/2004 (VII. 21.) Kormányrendelet 19.§-a szerinti társadalmi részvétel és konzultáció dokumentuma.

Írásbeli vélemények küldhetők a Vízügyi Központ és Közgyűjtemények postacímére (1410 Budapest Pf. 56.), illetve elektronikus formában az vtg.utemterv@ovf.hu címre 2007. június 30-ig beérkezőleg.

2006. december 22.

Vadregényes Ipoly (Fotó: Molnár Beatrix)

Készült:

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium támogatásával
Szakmai szerkesztő: Dr. Gayer József

Felelős kiadó:

Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium

Nyomdai kivitelezés:

Innova-Print Kft.
Budapest, 2006.

Címlapfotó: A Duna Neszmély közelében (Haczi Zoltánné)
Hátlapfotó: A budapesti Molnár János barlang (Kiss Gábor)

Bevezetés

Az élővizek használata életünk egyik legfontosabb, ugyanakkor költségekkel is járó eleme. A folyók, patakok, tavak vize, a földtani képződményekben tárolt víz nem csak természeti, hanem társadalmi, gazdasági értéket is hordoz, jövedelemszerzési és költségmegtakarítási lehetőségeket kínál az embereknek. Ez az erőforrás azonban nem áll korlátlanul a rendelkezésünkre. Ahhoz, hogy a jövőben is mindenkinek jusson tiszta ivóvíz, vagy tájaink meghatározó elemei maradhassanak a folyók és tavak, erőfeszítéseket kell tennünk a felszíni és felszín alatti vizek megóvásáért, állapotuk javításáért.

Ez a felismerés vezetett az Európai Unióban a 2000/60/EK számú irányelv megalkotásához, mely a vízvédelmi politika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szól, és amely a hétköznapi gyakorlatban Víz Keretirányelv (rövidítve VKI) néven vált közzismertté. A VKI hazai jogrendbe ültetése 2003-2004 folyamán megtörtént, a vonatkozó jogszabályok listáját lásd az *1. mellékletben*.

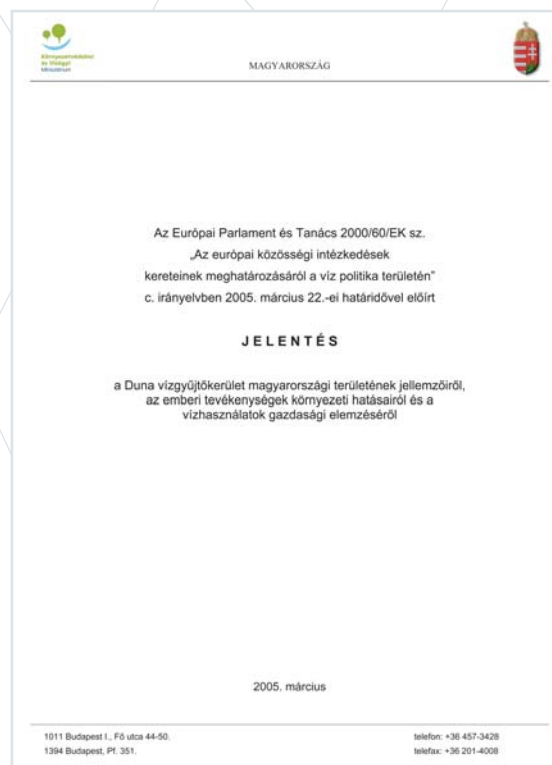
A Keretirányelv nevéből fakadóan „keretet” kíván biztosítani a Közösség édesvízzel kapcsolatos szabályozásának, lefektetve egy új vízpolitika alapjait, azzal a céllal, hogy az európai vizek „jó állapotot” érjenek el 2015-re. Ennek az általános célkitűzésnek az elemei a következők:

- a vizekkel kapcsolatban lévő (a vízi és a vízi ökoszisztémáktól közvetlenül függő szárazföldi) ökoszisztémák védelme, állapotuk javítása,
- a hasznosítható vízkészletek hosszú távú védelmére alapozott fenntartható vízhasználat elősegítése,
- a szennyezőanyagok kibocsátásának (emissziójának) csökkentésével a vízminőség javítása,
- a felszín alatti vizek szennyezésének fokozatos csökkentése, és további szennyezésük megakadályozása,
- az árvizek és aszályok hatásának mérséklése.

A Keretirányelv szerint a „jó állapot” nemcsak a víz tisztaságát jelenti, hanem a vízhez kötődő élőhelyek minél természetesebb állapotát, illetve a megfelelő vízmennyiséget is. A jó ökológiai állapot eléréséhez szükséges intézkedéseket azonban össze kell hangolni az árvízi vagy belvízi védekezéssel, a településfejlesztési elképzelésekkel, legyen szó szennyvízkezelésről, az ivóvíz kérdéséről, vagy a vízi közlekedés esetleges fejlesztési elképzeléseiről. A különböző tervek összehangolását csak úgy lehet elérni, ha az önkormányzatok, a területen működő különböző érdekcsoportok (ipari, mezőgazdasági és egyéb vízhasználók, természetvédő szervezetek, stb.) is részt vesznek az intézkedések tervezési folyamatában.

Kötelezettségek

A Víz Keretirányelv különböző határidőkre és tartalommal feladatokat és jelentési kötelezettségeket ír elő a tagországok számára (lásd *2. melléklet*). Az első jelentést Magyarország 2004. júniusban a 3. cikkely előírásainak megfelelően nyújtotta be az Európai Bizottság számára (1. Nemzeti Jelentés). Ez tartalmazta Magyarországnak a Duna-

Az Európai Bizottságnak küldött
2. Nemzeti Jelentés

vízgyűjtőkerületen belüli meghatározását, térképi bemutatását, a hatáskörrel rendelkező hatóság (KvVM) megnevezését, illetékességének meghatározását, a KvVM keretirányelvhez kapcsolódó felelősségi köreinek listáját és a nemzetközi kapcsolatok leírását. A második jelentés az ország területén található víztestek jellemzéséről, a vizeket érő hatások elemzéséről, a vízhasználatok gazdaságossági szempontú értékeléséről és a védett területek listájának elkészítéséről szól a VKI 5. cikke szerint (2. Nemzeti Jelentés). Ezt hazánk szakemberei az Európai Közösség Víz Igazgatói által elfogadott elvek alapján készítették el és nyújtották be a 2005. március 22-i határidőre. Ezt követően egy közérthető nyelven fogalmazott népszerűsítő kiadvány készült 2000 példányban, mely bemutatja a VKI célját, fogalmait, végrehajtásának helyzetét Magyarországon és a Duna-vízgyűjtőkerületben egyaránt. A jelentések és mellékleteik, valamint számos háttérdokumentum megtalálható a www.euvki.hu honlapon.

A VKI, illetve a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló (221/2004 (VII. 21.) sz. Kormányrendelet előírja, hogy 2009. december 22-ig vízgyűjtő-gazdálkodási tervet kell készíteni Magyarország teljes területére (OVGT).

Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítése

A VKI szerint a vízgyűjtőkerület képezi a tervezés alapját. Magyarország teljes területe a Duna-medencébe esik, így ellentétben a legtöbb országgal csak egy vízgyűjtőkerület vízgyűjtő-gazdálkodási tervében érdekelt. Ennek kialakításában szoros együttműködés szükséges a többi érintett országgal.

A Duna esetében – a feladat összetettsége miatt – a vízgyűjtő-gazdálkodási terv (VGT) két részben készül el. Az „A” rész a vízgyűjtőkerület egészére vonatkozó átfogó jellegű információkat tartalmazza. A munka koordinálását a Duna Védelmi Egyezmény Nemzetközi Bizottsága végzi (lásd 3. melléklet), míg a „B” rész a (többi érintett országhoz hasonlóan) Magyarország részletes terve.

A hivatkozott kormányrendelet előírja, hogy a VGT tartalmazza a vízgyűjtők jellemzőinek és a környezeti célkitűzések összefoglalását, valamint a vizek jó állapotának elérése érdekében – a Nemzeti Környezetvédelmi Programmal összhangban – megvalósítandó beavatkozásokat. A

A Balaton Badacsony felől (Fotó: Dr. Gayer József)

vízgyűjtő-gazdálkodási terv elsősorban azoknak a szabályozásoknak és intézkedési programoknak az összefoglalása, amelyek együttesen biztosítják, hogy az ennek alapján végrehajtott beavatkozások hatására a környezeti célkitűzések elérhetőek legyenek. A VGT egy sajátos terv, mely a környezeti célkitűzések és társadalmi igények összehangolása mellett tartalmazza a megvalósíthatóság (költségek, finanszírozhatóság, társadalmi támogatottság, stb.) elemzését is, de nem jelenti a beavatkozások konkrét, kiviteli terv szintű részletes kimunkálását.

Az alábbiakban bemutatjuk a magyarországi vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés ütemtervét és munkaprogramját. Mivel a VGT kidolgozásának időtartama 2006-2009, a munkaprogram egy „élő” dokumentumnak tekintendő. A közeljövőre vonatkozóan nyilvánvalóan több információ áll rendelkezésre, mint a későbbiekre, ezért az ismeretek bővülésével a program frissítése évente esedékes lesz.

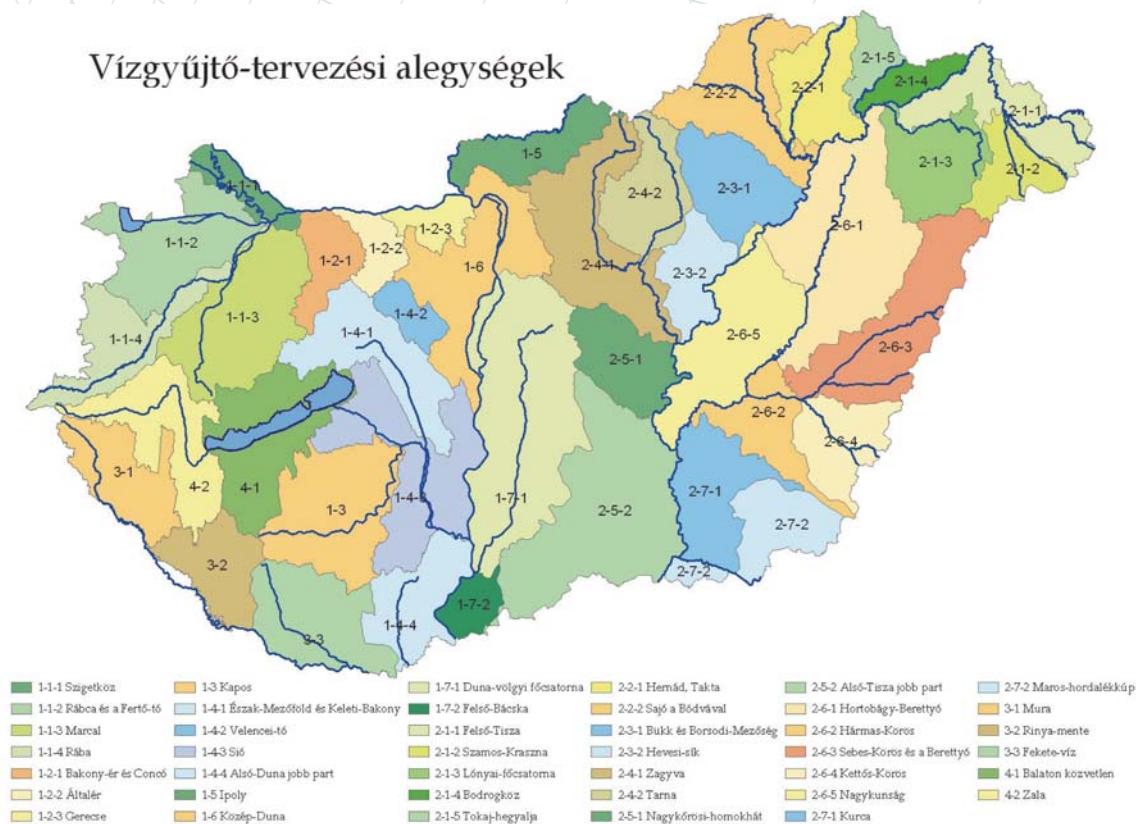
A vízgyűjtő-gazdálkodási terv ütemterve és munkaprogramja

A vízgyűjtő-gazdálkodási terv tartalmazni fogja a vizek jó állapotának elérése érdekében tett és teendő intézkedéseket, intézkedési programokat, a vizek állapotának jellemzéséhez szükséges monitoring programmal együtt. A terv ugyancsak elemzi a beavatkozások hatásait a vizek mennyiségi, minőségi és ökológiai állapotára. A hazai vízgyűjtő-gazdálkodási terv az ország egész területé-

re, ezen belül a Duna közvetlen, a Dráva, a Tisza és a Balaton részvízgyűjtőin tizenhét vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési részegységre készül. A tervezési részegységeket gyakorlati okokból, továbbá a társadalom hatékonyabb bevonása érdekében a környezetvé-

delmi és vízügyi igazgatóságok javaslata alapján 41 tervezési alegységre osztjuk (1. és 2. ábra). A vizek jó állapotának elérése érdekében a tervezés valamennyi szintjén szükséges az érintett társadalmi csoportok bevonása a tervezési folyamatba.

Vízgyűjtő-tervezési alegységek

1. ábra. Vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegységek

A vízgyűjtő-gazdálkodási terv részletezettsége

Víztestek, ill. víztest csoportok szintje

A VGT célja az, hogy a felszíni vizek esetén a jó ökológiai és kémiai állapotot, a felszín alatti vizek esetén a pedig a jó mennyiségi és kémiai állapotot érjük el. A feladatokat tehát a víztestek szintjén kell a legnagyobb részletességgel meghatározni és végrehajtani (a 2. Nemzeti Jelentés 1026 felszíni és 108 felszín alatti víztestet azonosított Magyarországon).

Tervezési alegységek szintje

A 41 tervezési alegységen az egyes víztestekre megfogalmazott intézkedésekre alapozva, az alegység vízgazdálkodási és vízi környezeti állapotának részletes bemutatásával kell az intézkedések megvalósításának ütemezését elkészíteni a helyi társadalmi egyeztetések eredményeinek beépítésével együtt.

Tervezési részegységek szintje

A 17 tervezési részegységen, az alegységekhez hasonló módon, az egyes víztestekre megfogalmazott intézkedésekre alapozva, olyan részletességű terveket kell készíteni, amelyek alapján a régiókkal, ill. a megyékkel történő egyeztetések végrehajthatók. Ebben az esetben a hangsúlyt az intézkedések ütemezésére és az intézkedések közötti prioritás világos kifejtésére, magyarázatára kell helyezni, valamint arra, hogy az elmaradt intézkedések negatív hatásait az egyéb terület-, ill. infrastruktúra-fejlesztési programokra érthetően be tudjuk mutatni. Fontos, hogy a Regionális Operatív Programból finanszírozható intézkedéseket a régiók támogassák.

A négy részvízgyűjtő szintje

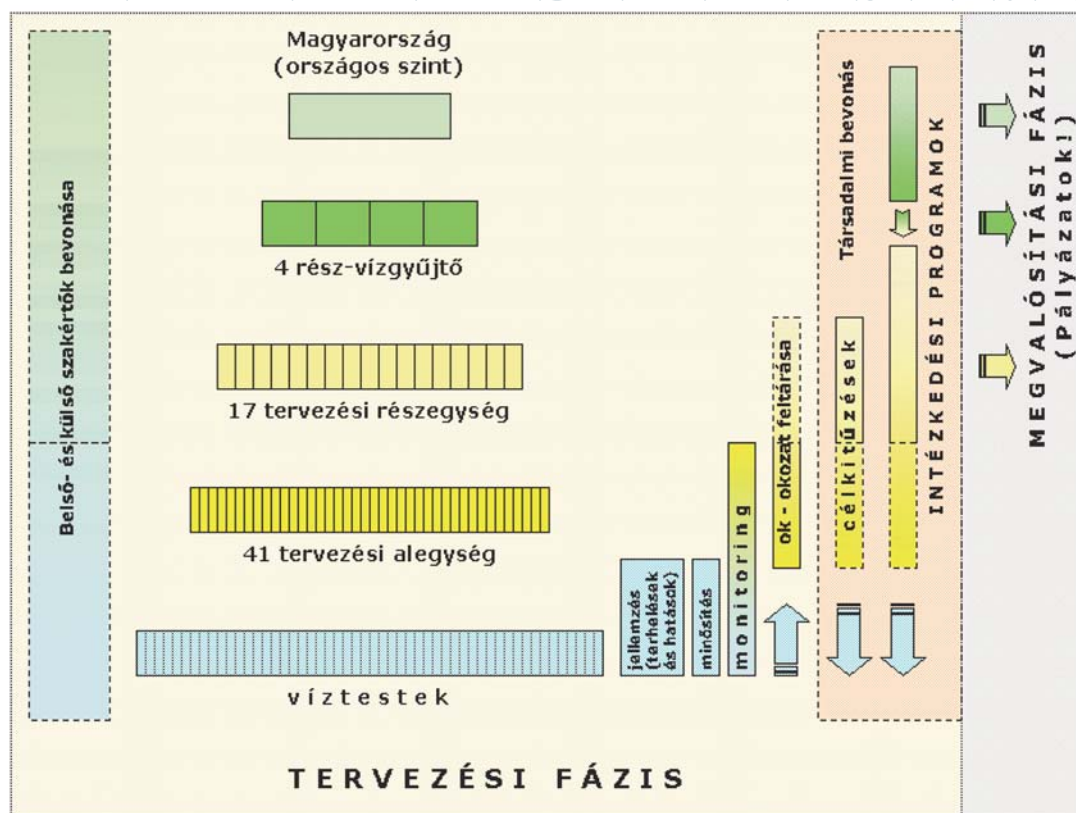
Ezen a szinten a részletességnek a társadalmi kommunikációt és az országos terv összeállítását kell szolgálnia. Itt kell bemutatni pl. a régiók által finanszírozandó intézkedésekkel kap-

csolatban a régiók közötti különbségeket és az elmaradt intézkedések összesített hatásait.

A VGT országos szintje

Országos szinten a VGT részletezettsége az

Európai Bizottság követelményeihez kell, hogy igazodjon. Folyamatban van egy a nemzeti jelentések tartalmi követelményeit megfogalmazó dokumentum elkészítése, amely egyúttal a részletezettséget is meg fogja határozni.

2. ábra. A VGT területi szintjei és a tervezési folyamat kapcsolata

Határidők és feladatok

2006. december 22. A monitoring programok meghatározása és működtetésének megkezdése

A VKI célkitűzésének elérése érdekében a tagállamoknak gondoskodniuk kell a vizek állapotának megfigyeléséhez olyan programok kidolgozásáról (monitoring) amelyek segítségével a vizek állapota összehangolt és átfogó módon áttekinthető. Ez vonatkozik mind a felszíni, mind a felszín alatti vizekre.

Felszíni vizek monitoringja

A felszíni vizes monitoring rendszer hosszú múltra tekint vissza Magyarországon (mennyiség tekintetben 130, minőségben 40 évre). A vizek állapotának értékelése azonban főleg a fizikai-kémiai paraméterek vizsgálatán alapult. A múlt-

ban az oxigén- és tápanyagháztartás, a mikrobiológiai és mikroszennyezők valamint az egyéb paraméterek vizsgálata folyt országos, regionális és lokális monitoring rendszerek keretében.

Egy adott élőhely ökológiai állapota (mely fizikai-kémiai, hidromorfológiai és biológiai elemei egymásra hatásának eredményeként alakul ki) alkalmas az emberi beavatkozások mértékének megfigyelésre. Ennek megfelelően a Víz Keretirányelv a felszíni vizek állapotértékeléséhez egy ökológiai monitoring rendszer működtetését írja elő.

A VKI a monitoring céljától függően háromszintű monitoring rendszert különböztet meg:

- *feltáró monitoring* a vizek állapotának átfogó áttekintése és a hosszú távú természetes és emberi hatások nyomon követése céljára,
- *működési (operatív) monitoring* a jó állapot elérése érdekében hozott intézkedési programok hatékonyságának ellenőrzése céljából és
- *vizsgálati monitoring* az ismeretlen hatások, haváriák kivizsgálására.

Vízi makrogerinctelenek vizsgálata a Szamoson
(Fotó: Nagy László)

A korábbi hazai monitoring rendszerhez képest a Keretirányelv teljesen új elemként határozza meg a bevonatlakó algák, a vízi növények és a halak monitorozását, valamint a veszélyes anyagok körében 33 vegyület illetve vegyület csoport rendszeres vizsgálatát. A növényi planktonok és a fenéklakó gerinctelenek vizsgálata már korábban is beépült a magyar monitoring rendszerbe, de módszertani követelmények miatt ezek vizsgálata a VKI keretében teljesen újnak tekinthető a korábbi gyakorlathoz képest.

A Víz Keretirányelv alapvető követelményként írja elő az adatok megfelelőségét és pontosságát. A biológiai vizsgálatok módszertanának tehát a reprezentatív mintavételtől a fajszintű meghatározásig kell terjednie. Az ökológiai minősítési rendszer típus-specifikus, öt-osztályos skálán alapul.

Az Európai Közösség egyik nagyon fontos célkitűzése, a veszélyes kémiai anyagok gyártásának, forgalmazásának és felhasználásának visszaszorítása – illetve bizonyos esetekben minimálisra csökkentése – és így a környezetbe jutásuk megakadályozása. A VKI célja, hogy hozzájáruljon ehhez a folyamathoz a veszélyes anyagok vízbe történő kibocsátásának fokozatos csökkentésével. A veszélyes anyagok minősítése két osztályba sorolás alapján történik, aszerint, hogy a mért koncentráció meghaladja-e vagy sem a környezeti határértéket.

Fontos megjegyezni, hogy a Víz Keretirányelv végrehajtása egy iteratív folyamat, ahogy az adatok, információk mennyisége növekszik és minősége is javul, a módszertan és a minősítési rendszer is fejlődni fog. A tervezett mintavételi helyek száma a feltáró monitoringban mintegy 100-130 hely, a működési (operatív) monitoringban kb. 360-400 hely.

Felszín alatti vizek monitoringja

A monitoring program célja felszín alatti vizek esetében a kémiai és a mennyiségi állapot, ill. ezek változásának összehangolt és átfogó megfigyelése.

A kémiai monitoring felügyeleti és operatív monitoringból áll:

- A *felügyeleti monitoring*, mely minden víztestre, ill. víztest-csoportra kiterjed, a kémiai állapot megfigyelése és az emberi tevékenységek hatására bekövetkező állapotváltozások nyomon követése érdekében szükséges. Keretében a víztest állapota szempontjából reprezentatív mérési helyeken kell vizsgálni azokat a paramétereket, amelyek előfordulása az eddigi ismeretek szerint várható, a fennálló természeti adottságok vagy szennyezés miatt. A vizsgált paraméterek körének meghatározása érdekében 6 évente célszerű egy szélesebb komponenskörre kiterjedő, ún. alapállapot felvétel készítése. Magyarországon a VKI monitoring rendszer a már meglévő, állami üzemeltetésű kutakra és forrásokra (területi monitoring), és a környezethasználók (vízművek ivóvíztermelő kútjai, öntözőkutat, stb.) által működtetett, ún. környezethasználati monitoringra épül.

A felszínközeli zónában az ún. *típusterületi elv* alkalmazásával kerültek a monitoring pontok kijelölésre. Mivel a vízföldtani jellemzők, a területhasználat és a szen-

Hegyi patak a Börzsönyben (Fotó: Bedő Péter)

nyezési potenciál alapján meghatározott típusú területeken mért eredmények vonatkoztathatók más, hasonló adottságú, de monitoringgal nem rendelkező területekre is, nem szükséges víztestenként minden területtípusra külön monitoringot kijelölni.

A felszín alatti vizek kémiai monitoring hálózata közel 6200 (mintegy 1700 állami és 4500 üzemeltető által mért) pontból áll. A mért paraméterek a szokásos komponenseken (pH, vezetőképesség, oxigéntartalom, nitrát, ammonium, nátrium, kálium, kalcium, magnézium, hidrogénkarbonát, klorid, szulfát) túlmenően azok a komponensek, melyeket korábbi felmérések során már kimutattak az adott területen: mezőgazdasági területeken peszticidek, ipari területeken tri- és tetraklóretilén és nehézfémek mérésére kerülhet sor. A mérési gyakoriság a víztest sérülékenységtől függően évi 1 és 4 mérés között változik.

- Kockázatos víztestek esetén a jó állapot elérését akadályozó paraméterek megfigyelésére *operatív monitoring* üzemeltetése szükséges. Magyarországon az operatív monitoring elsősorban a víztestek felszín közeli részein a nitrát, ill. bizonyos helyeken a peszticidek mérésére terjed

ki. Tekintettel arra, hogy a Nitrát Irányelv (91/676/EGK, illetve az annak hazai jogrendbe ültetését biztosító 27/2006 (II. 7.) Kormányrendelet) a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát-szennyezésének megfigyelése céljából írja elő a vizek megfigyelését, a mérési helyek megfelelő kiválasztásával az operatív monitoring egyben a Nitrát Irányelv monitoring követelményeinek is eleget tesz.

A mennyiségi monitoring esetében a programnak megfelelőnek kell lennie a víztestek terheléstől (víztermelésektől) és utánpótlódástól függő vízháztartási mérlegének meghatározására, a kialakuló felszín alatti vízszint észlelésére, valamint a felszín alatti víztől függő felszíni víztestek és szárazföldi ökoszisztémák állapotának nyomon követésére. A határokkal osztott víztestek esetében a program legyen alkalmas az átáramló víz mennyiségének és irányának becslésére.

A mennyiségi monitoring vízszint (figyelőkutak), és vízhozam (források) mérését jelenti, és működtetése országos szinten gyakorlatilag nem jelent többletfeladatot a tárca által eddig, a vízrajzi feladatok keretében ellátott méréseinél, illetve a MÁFI által végzett méréseknél a 3200, zömmel állami üzemeltetésű állomáson.

Báli-tó, Gemenc (Fotó: Dr. Kalotás Zsolt)

A Keretirányelvnek megfelelő felszíni és felszín alatti víz monitoring 2007-től működik. A hálózat további fejlesztésén túl jövőbeni feladatok még az adatszolgáltatás, feldolgozás, tárolás egységes szabályozása, fejlesztése és a monitoring tevékenység teljes folyamatának minőségbiztosítása. A monitoring tervezése országosan egységesen alkalmazott típusterületi elv szerint történik. Az üzemeltetés központi irányítás és összehangolás mellett elsősorban az érintett KÖTEVIFE és KÖVIZIG feladata, de bizonyos feladatokat célszerű az országos hatáskörű központi intézetekre (VITUKI Kht., MÁFI) bízni.

A hatékony és gazdaságos intézkedési programok alapja, mind a felszíni, mind a felszín alatti vizek tekintetében a megbízható monitoring, így az előttünk álló időszakban, az első vízgyűjtő gazdálkodási tervek elkészítéséig, minél több monitoring adat gyűjtésére lesz szükség. A vizek állapotának megfigyelésére szolgáló monitoring program beindításáról Magyarországnak, mint minden más tagállamnak is, a végrehajtást követő három hónapon belül 2007. március 22-ig jelentést kell készítenie az Európai Bizottság számára (a KvVM feladata).

2006. december 22. A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés ütemtervének és munkaprogramjának nyilvánosságra hozatala (jelen dokumentum)

A VGT ütemterv és munkaprogram nyilvánosságra hozatala a VKI ügyekben leggyakrabban felkeresett www.kvvm.hu és www.euvki.hu honlapokon, továbbá a jelenleg futó VKI minta-projekt¹ keretében létrehozott www.vizeink.hu honlapon való megjelenéssel történik. A dokumentum emellett megjelenik a Környezetvédelmi és Vízügyi Értesítőben is.

2007. I. félév A vízgyűjtő-gazdálkodási tervek ütemtervének és munkaprogramjának társadalmi vitája

A Víz Keretirányelvben kitűzött célok eléréséhez, és így a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek elkészítéséhez is, a szakemberek, a kidolgozásban érintett szervezetek, a végrehajtásért felelős különböző kormányzati szervek és a társadalom

széles rétegeinek szoros együttműködésére van szükség. A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezést össze kell hangolni minden vízgazdálkodási, illetve a vízgazdálkodással kölcsönhatásban lévő tervezéssel. Ebben is jelentős szerepet kell vállalnia a társadalomnak. Biztosítani kell a VKI-ban előírt környezeti célkitűzések elérését, de ugyanakkor ezeket össze kell hangolni a vízgazdálkodással kapcsolatos szociális és gazdasági igényekkel is.

A társadalom bevonásának folyamata csak akkor éri el célját, ha a rendelkezésre álló idő elégséges az érdemi konzultációhoz. Ezért a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés folyamatában legalább hat hónapot kell biztosítani arra, hogy az egyes fázisokban elkészült dokumentumok (a VGT ütemterve és munkaprogramja; a jelentős vízgazdálkodási problémák; és a VGT tervezete)

Duna-nap Győrött, 2006 (Fotó: Kobrizsa Ádám)

megismerhetők és írásban véleményezhetők legyenek (lásd további határidők ezekkel kapcsolatban). A VKI minta-projekt keretében kidolgozott hazai társadalom bevonási stratégia a projekt említett honlapján olvasható.

A hazai társadalom-bevonás, elsősorban a társadalom széles körének megkeresésével lefolytatott írásbeli és szóbeli konzultációra, továbbá az országos és a négy részvízgyűjtő szintjén létrehozandó vízgazdálkodási tanácsok segítségével megvalósított aktív társadalom-bevonásra épül. A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés keretében a társadalom bevonásához javasolt, felállítandó testületek a következők:

- Országos Vízgazdálkodási Tanács,
- Területi Vízgazdálkodási Tanácsok (a 4 részvízgyűjtőre).

A Vízgazdálkodási Tanácsok első feladata az lesz, hogy 2007. II. félévében vegyenek részt a VGT munkaprogram és ütemterv véglegesítésében az ezt megelőző konzultáció alapján. (A véglegesítés határideje, mint lejjebb látszik 2007. december 22.) Hagyják jóvá, vagy kritizálják meg

¹ 2004/016-689-02.03-02 – Átmeneti Támogatás – Víz Keretirányelv végrehajtásának elősegítése II. szakasz

Kecsegetelepítésről szóló előadás egy szigetközi kerékpártúra során (Fotó: Kobrizsa Ádám)

a beérkezett észrevételek, javaslatok alapján módosított munkaprogramot-ütemtervet, mintegy végső társadalmi kontrollt biztosítva a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezést folytató (azért felelős) közigazgatás felett. További fő feladataik a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés későbbi fázisaiban hasonlóak, a jelentős vízgazdálkodási kérdésekkel, illetve a VGT tervezetével kapcsolatban, vagyis a 2008. és 2009. I. félévében lezajló konzultáció eredményeinek feldolgozása után a mindkét évben december 22-i határidőre történő véglegesítés feletti társadalmi ellenőrzés. A tanácsok, várható összetételüknél fogva a fentiekén kívül a következő feladatokat látják el a VKI végrehajtásához kötődően.

Az Országos Vízgazdálkodási Tanács esetében:

- a területi vízgazdálkodási tanácsok tevékenységének koordinálása;
- a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés folyamatának figyelemmel kísérése (pl. közbeni anyagok véleményezése);
- a vízgyűjtő-gazdálkodási terv végleges változatának értékelése és javaslatok a terv kijavítására és kiegészítésére;
- a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés problémáinak tudatosítása, beépítése a fejlesztési tervezésekbe (pl. Új Magyarország Fejlesztési Terv, operatív programok, EU közlekedéspolitikája, EU közös mezőgazdasági politikája).

A Területi Vízgazdálkodási Tanácsok esetében:

- a vízi környezetvédelem fő prioritásainak véleményezése az adott részvízgyűjtőn;
- az alternatív illetve enyhébb környezeti célkitűzések alkalmazhatóságának véleményezése;
- tanácsadás a különböző stratégiák, tervek és szakmapolitikák összhangjának megte-

remtése érdekében (pl. Duna-Rajna-Majna hajóút fejlesztés, Regionális Operatív programok által támogatott tervek);

- a területhez tartozó kisebb tervezési rész- és alegységeken a társadalmi részvétel és konzultáció koordinálása; a különböző szintek közötti kommunikáció elősegítése;
- a társadalom bevonás eredményeinek feldolgozása után végső társadalmi véleményezés, majd továbbítás az országos szintre.

Ezen feladatok elvégzésére olyan összetételű tanácsokra van szükség, melyek képviselni tudják a társadalom minden, a vízgazdálkodásban érintett jelentős szereplőjének véleményét. Egyúttal arra kell törekedni, hogy a tanácsokban helyet kapjanak azoknak a szakterületeknek az ismerői, amelyeket a vízgyűjtő-gazdálkodási terv intézkedési programja szakmai szempontból megkíván.

A 2007. I. félévében zajló konzultáció egyik fontos feladata a társadalom bizalmát élvező, megfelelő tanácsok kialakítása. Éppen ezért az összetételükre tett javaslat alapos előkészítést igényel, és a jelen munkaprogram véglegesítésének legfontosabb eleme ezek véleményezése, majd véglegesítése. A *4. melléklet* tartalmazza a tanácsok javasolt összetételét. A javaslat összeállításánál figyelembe vettük a jelenleg működő testületeket, mint pl. a Víz Keretirányelv Stratégia Koordinációs Tárcaközi Bizottság, a területi vízgazdálkodási tanácsok, és arra törekedtünk, hogy a civil és szakmai szervezeteken, a gazdasági és tudományos élet képviselőin keresztül a társadalmi részvétel reprezentatív és kiegyensúlyozott formában nyilvánuljon meg.

Kilátás a visegrádi Fellegrábi Fellegrábi a téli Börzsönyre és a Szentendrei-sziget északi csücskére (Fotó: Dr. Kalotás Zsolt)

Fentiek alapján a jelen dokumentummal, a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés ütemtervével és munkaprogramjával kapcsolatban az alábbi konzultációs kérdéseket tesszük fel:

1. konzultációs kérdés Egyetért-e az országos vízgazdálkodási tanács feladatkörével? Ha nem, van-e javaslata erre vonatkozóan?

2. konzultációs kérdés Egyetért-e a területi vízgazdálkodási tanácsok feladatkörével? Ha nem, van-e javaslata ezekre vonatkozóan?

3. konzultációs kérdés Egyetért-e az országos vízgazdálkodási tanácsnak a 4. mellékletben meghatározott összetételével, kialakításának módjával? Ha nem, kérjük indokolja meg miért. Ha más összetételre van javaslata, kérjük azt is indokolja meg.

4. konzultációs kérdés Egyetért-e a területi vízgazdálkodási tanácsoknak a 4. mellékletben meghatározott összetételével, kialakításának módjával? Ha nem, kérjük indokolja meg miért. Ha más összetételre van javaslata, kérjük azt is indokolja meg.

A fenti kérdésekkel kapcsolatos írásbeli vélemények küldhetők a Vízügyi Központ és Közgűjtemények postacímére (1410 Budapest Pf. 56.) illetve elektronikus formában a vgt.ütemterv@ovf.hu címre 2007. június 30-ig beérkezőleg.

2007. II. félév A társadalmi vita eredményeinek feldolgozása, a vízgyűjtő-gazdálkodási terv ütemterv és program véglegesítése

2007. december 22. A jellemzések felülvizsgálata, a felszíni víztestek besorolása az ötosztályos biológiai és a kétosztályos kémiai rendszer alapján, minősítés – kockázatos víztestek azonosítása. Az erősen módosított víztestek végleges meghatározása

Ez a minősítés a jelenlegi állapotra vonatkozik. A minősítésnek, ahol lehet, a víztestekre vonatkozó adatokon kell alapulnia. Ahol ez nem lehetséges, analógia, illetve közvetett információk alapján kell minősíteni. Ez utóbbi azt jelenti, hogy felszíni vizek esetén biológiai adatok helyett ké-

miai vagy hidromorfológiai adatok, illetve terhelések alapján; felszín alatti vizek esetén pedig a felszín alatti vizektől függő ökoszisztémák helyett a becsült hasznosítható vízkészlet és a vízkivételek összehasonlításán, illetve ugyancsak terhelések alapján történik a minősítés.

A hazai típus-specifikus biológiai minősítő rendszer 2006-ra elkészült (bár ez a makrogerinc-telenek vonatkozásában nem teljes). Az ECOSURV felmérés eredményei, valamint a 2007. évi biológiai monitoring adatai alapján az érintett víztestek biológiai minősítését a hazai minősítő rendszerrel újra el kell végezni.

A felszín alatti vizek kémiai állapotának minősítésére vonatkozó szabályokat – az eredeti menetrendhez képest három éves késéssel – csak 2006. decemberében fogadta el az Európai Parlament. (A tervezet száma: COM(2003)0550, az irányelv megjelenése végleges számon 2007. januárjában várható.) A tagállamoknak 2009-re kell végrehajtaniuk az előírásokhoz történő jogközelítést, és megállapítaniuk a szennyezőanyagokra vonatkozó küszöbértékeket. Ezekhez az értékekhez viszonyítva kell minősíteniük a víztestek állapotát, és meghatározni az intézkedéseket. Az irányelv megjelenésének késése miatt a felszín alatti vizek jó kémiai állapota érdekében szükséges intézkedések meghatározásában feszített tervezési ütemre kell számítani Magyarországon is. Figyelembe kell venni a monitoring által feltárt (akár pontszerű) szennyezéseket, és az intézkedések meghatározásához egyedi mérlegelést lehetővé tevő módszer alkalmazására lesz szükség.

A víztestek értékelése a jó állapot 2015-re történő elérésének kockázata szempontjából a fenti minősítésen alapul. Eltérés abban a vonatkozásban van, hogy figyelembe lehet venni

Hansági mocsár (Fotó: Nagy László)

a már megvalósítási fázisban lévő intézkedések állapotjavító hatását, de a másik oldalon az előre jelzett terhelések és igénybevételek csak később megjelenő hatását is.

A 2. Nemzeti Jelentésben *víztestenként megadott kockázati besorolás*, a fentiek figyelembe vételével, felülvizsgálandó. A minősítés végrehajtása az illetékes KÖVIZIG koordinálásában az érintett KÖVIZIG, KÖTEVIFE és NPI feladata. A felszín alatti víztestek esetében az országos szintű értékelésnek is nagy szerepe van figyelembe véve egyrészt azt, hogy a víztesteket a területi szervek határai elmetszik, másrészt a szabályozások és útmutatók kidolgozásában mutatkozó EU-s lemaradást.

2007. december 22. Az emberi tevékenység környezeti hatásainak (az okozati kapcsolatoknak) a feltárása

A környezeti célkitűzéseket, de még inkább a jó állapot elérése érdekében hozandó intézkedéseket csakis az *ok-okozati kapcsolatok feltárása* után lehet meghatározni. Az értékelés a víztest-szintű információkra épül, de általában a több víztestet érintő terhelések és igénybevételek miatt az elemzés csak magasabb szinten (a *tervezési alegységek*, esetleg *tervezési részegységek* szintjén) végezhető el.

Ehhez az általánosan előforduló terhelések esetén országos szintű adatbázisok, illetve fel-

dolgozások (becslések) nyújtanak segítséget. Az elemzést bizonyos előre meghatározott csoportosítási rendszer (hierarchia) szerint célszerű végrehajtani, amelynek elemei:

- a *kockázat típusa* (pl. vízfolyás kémiai állapota, vagy felszín alatti víztest mennyiségi állapota);
- a kockázatoságot jelentő *állapot jellemzője* (pl. a vízfolyás magas tápanyagtartalma, vagy a felszín alatti víztest valamely pontján megjelenő süllyedő tendencia);
- a problémát kiváltó *emberi tevékenység* (pl. földhasználat-változások, lefolyás-szabályozás, morfológiai elváltozások, vízkivételek, pontszerű és diffúz szennyező-források).

A részletes módszertan és segédeszköz első, a gyakorlatban már használható változata egy jelenleg folyó VKI minta-projekt keretében 2007. február végére készül el (a végleges változat 2007. augusztusra várható).

Az értékelést az illetékes KÖVIZIG koordinálja, a KÖVIZIG, a KÖTEVIFE és az NPI szakemberein kívül egyéb szakértők bevonásával is.

2007. december 22. A környezeti célkitűzések első változatának meghatározása

A környezeti célkitűzéseket (jó ökológiai és kémiai állapot, valamint jó ökológiai potenciál a felszíni víztestek esetében, illetve jó mennyiség-

Aratás után (Fotó: Dr. Gayer József)

Holt-Körösi hangulat (Fotó: Tóth Tamás)

gi és kémiai állapot a felszín alatti víztestek esetében, vagy ezeknél enyhébb célok) víztestenként kell megadni, ugyanakkor a célkitűzéseket befolyásoló műszaki és közgazdasági feltételek csak a *tervezési részegység* vagy *tervezési alegység* szintjén értelmezhetők.

A környezeti célkitűzések meghatározásában, a technikai szempontokon túl, meghatározó szerepe lesz a frissen megváltozott uniós előírásokhoz történő jogközelítésnek, továbbá a *közgazdasági szempontoknak* és a *társadalom bevonásának*. A munka végrehajtása iteratív jellegű és gyakran csak az intézkedési programok tervezése során véglegesíthető.

Az értékelésnek – amely történhet az azonos problémával érintett víztestek csoportjára összevontan – tartalmaznia kell a kiváltó okokat, megszüntetésük lehetőségeit és költségeit, a társadalom és az érdekeltek állásfoglalását, illetve a módosított célkitűzés tartalmát és/vagy elérésének határidejét, illetve a fennmaradó állapot környezetre gyakorolt hatását.

A felszíni vizek tekintetében a környezeti célkitűzések meghatározása az illetékes KÖVIZIG-ek koordinálásában, a KÖTEVIFE és az NPI szakembereinek, valamint szükség szerint külső szakértőknek a bevonásával történik. A felszín alatti vizek esetében – a már említett sajátos körülmények miatt – az országos központi irányításnak nagy szerepet kell szánni elsősorban a kémiai állapot vonatkozásában.

2007. december 22. Figyelembe véve a természetvédelmi és környezetvédelmi szempontokat a feltárt jelentős vízgazdálkodási problémák és megoldandó feladatok összefoglalása és nyilvánosságra hozatala

2008. I. félév A feltárt jelentős vízgazdálkodási problémák és megoldandó feladatok társadalmi vitája részvízgyűjtőnként

2008. II. félév A társadalmi vita eredményeinek feldolgozása, a problémák számbavételének véglegesítése

2008. december 22. A környezeti célkitűzések végleges meghatározása

2008. december 22. A vízgyűjtő-gazdálkodási terv(ek) tervezetének nyilvánosságra hozatala

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervek (összhangban a 221/2004 (VII. 21.) Kormányrendelettel) az alábbiakat fogják tartalmazni:

- az adott vízgyűjtő / részvízgyűjtő általános leírását (a víztestek térképét, a felszíni víztest típusok referencia viszonyainak leírását, stb.);
- az emberi tevékenység felszíni és a felszín alatti vizek állapotára gyakorolt jelentős terheléseinek és hatásainak összefoglalását (pontoszerű és diffúz szennyezőforrások, vízkivételek, egyéb emberi hatások),
- a védett területek térképét,
- a monitoring hálózatok térképét,
- a monitoring hálózatok eredményeinek bemutatását térképi formában,
- környezeti célkitűzések listáját, valamint meghatározott esetben az eredeti célkitűzés nem teljesíthetőségének részletezését;
- összefoglalást a vízhasználatok gazdasági elemzéséről;
- a környezeti célkitűzések teljesítését célzó intézkedési programot (alapintézkedéseket, és szükség szerinti kiegészítő intézkedéseket),
- egyéb idevonatkozó programok és tervek jegyzékét, azok összefoglalását,
- a közvélemény tájékoztatására és konzultációkra tett intézkedések összefoglalását, eredményeit és az eredményekből következően a tervben végrehajtott változtatásokat,
- felhasznált dokumentumok hozzáférési helyeit (a közvélemény tájékoztatásával, szennyezés-megelőző intézkedésekkel, valamint monitoringgal kapcsolatosan),
- a hatáskörrel rendelkező hatóság megnevezését és adatait.

Alkonyat a Fertő-Hanságban (Fotó: Goda István)

Az intézkedési program *alapintézkedéseinek* körébe tartoznak az EU-joganyagok által kötelezően előírt intézkedések/programok (az érintett irányelvek listáját tartalmazza a VKI VI. melléklete), valamint az idézett kormányrendelet 5. és 18.§-a szerint felsorolt, a VKI által előírt feladatok megoldására alkalmas intézkedések.

A VKI minta-projekt keretében készül egy *intézkedési kézikönyv*, amely az összes várható intézkedés fontosabb jellemzőit tartalmazza (a probléma, melynek megoldására alkalmas, hatékonyság, egyéb intézkedésekkel való kapcsolat, a gyakorlati megvalósítás feltételei, szükséges információk, mellyel az intézkedés hatása, illetve a költségei becsülhetők). A fentiekben alapuló tervezést egy *döntéstámogató szoftver* fogja segíteni, legkésőbb 2007. június végén.

A vízgyűjtő-gazdálkodási terv elkészítéséről a környezetvédelmi és vízügyi miniszter gondoskodik. A VGT-t az ország egész területére, ezen belül a négy részvízgyűjtőre (Duna közvetlen, a Dráva, a Tisza és a Balaton), valamint azon belül tizenhét vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési részegységre egységes tartalommal kell elkészíteni. A terv részletezettsége viszont eltérő lehet, a tervezési szinttől függően.

Az országos szintű tervet a Vízügyi Központ és Közgyűjtemények (VKK), míg a négy részvízgyűjtő szintű tervet a miniszter által kijelölt környezetvédelmi, vízügyi és természetvédelmi szervezetek közreműködésével a miniszter által kijelölt KÖVIZIG állítja össze.

A 17 vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési részegység terveit az illetékes környezetvédelmi, vízügyi- és természetvédelmi szervezetek, va-

lamint egyéb illetékességgel rendelkező szervezetek közreműködésével működési területén a környezetvédelmi és vízügyi igazgatóság (KÖVIZIG) állítja össze. Amennyiben két, vagy több KÖVIZIG területére esik egy részegység, az egyik igazgatóság koordinálja a részegységen belüli tervezést. A 41 tervezési alegység tervét a területileg illetékes KÖVIZIG felelős dolgozza ki az érintett szervezetek közreműködésével. A részvízgyűjtőnként, illetve részegységenként koordináló, valamint az alegységek szintjén a tervet összeállító KÖVIZIG-ek listáját az *1. táblázat* tartalmazza.

2009. I. félév A VGT tervezetek társadalmi vitája

2009. II. félév A társadalmi vita eredményeinek feldolgozása, a végleges VGT elfogadása a részvízgyűjtők területi vízgazdálkodási tanácsai által. Az országos terv véglegesítése a négy részvízgyűjtő VGT-je alapján

2009. december 22. A vízgyűjtő-gazdálkodási terv(ek) végleges változatának nyilvánosságra hozatala, kihirdetése miniszteri rendeletben

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés ütemterve és munkaprogramja a 2. táblázatban tekinthető át.

1. táblázat A tervezési rész- és alegységek a koordináló KÖVIZIG-ekkel

Részvízgyűjtő/tervezési részegység/ alegység	Koordináló KÖVIZIG
1. Duna részvízgyűjtő	Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság (Győr)
1-1 Duna jobb part a nyugati országhatár és a Mosoni-Duna torkolata közt <i>1-1-1 Szigetköz</i> <i>1-1-2 Rábca és Fertő-tó</i> <i>1-1-3 Marcal</i> <i>1-1-4 Rába</i>	ÉDU-KÖVIZIG, Győr ÉDU-KÖVIZIG, Győr KDT-KÖVIZIG, Székesfehérvár NYUDU-KÖVIZIG, Szombathely
1-2 Duna jobb part a Mosoni-Duna torkolata és a Dömösi Malom-patak torkolata közt <i>1-2-1 Bakony-ér és Concó</i> <i>1-2-2 Általér</i> <i>1-2-3 Gerecse</i>	ÉDU-KÖVIZIG, Győr ÉDU-KÖVIZIG, Győr ÉDU-KÖVIZIG, Győr
1-3 Kapos	DÉDU-KÖVIZIG, Pécs
1-4 Duna jobb part a Tassi-zsiliptól a déli országhatárig <i>1-4-1 Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony</i> <i>1-4-2 Velencei-tó</i> <i>1-4-3 Sió</i> <i>1-4-4 Alsó-Duna jobb part</i>	KDT-KÖVIZIG, Székesfehérvár KDT-KÖVIZIG, Székesfehérvár KDV-KÖVIZIG, Budapest KDT-KÖVIZIG, Székesfehérvár DÉDU-KÖVIZIG, Pécs
1-5 Ipoly	KDV-KÖVIZIG, Budapest
1-6 Duna jobb part a Dömösi Malom-patak torkolatától a Tassi-zsilipig és Duna bal part az Ipoly torkolatától a Kvassay-zsilipig	KDV-KÖVIZIG, Budapest
1-7 Duna bal part a Kvassay-zsiliptól a déli országhatárig <i>1-7-1 Duna-völgyi főcsatorna</i> <i>1-7-2 Felső-Bácska</i>	ADU-KÖVIZIG, Baja ADU-KÖVIZIG, Baja ADU-KÖVIZIG, Baja
2. Tisza részvízgyűjtő	Közép-Tisza-vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, Szolnok
2-1 Felső-Tisza <i>2-1-1 Felső-Tisza</i> <i>2-1-2 Szamos-Kraszna</i> <i>2-1-3 Lónyai -főcsatorna</i> <i>2-1-4 Bodrogköz</i> <i>2-1-5 Tokaj-hegyalja</i>	FETI-KÖVIZIG, Nyíregyháza FETI-KÖVIZIG, Nyíregyháza FETI-KÖVIZIG, Nyíregyháza FETI-KÖVIZIG, Nyíregyháza É-KÖVIZIG, Miskolc É-KÖVIZIG, Miskolc
2-2 Sajó <i>2-2-1 Hernád, Takta</i> <i>2-2-2 Sajó a Bódvával</i>	É-KÖVIZIG, Miskolc É-KÖVIZIG, Miskolc É-KÖVIZIG, Miskolc
2-3 Tisza jobb part a Sajó és a Zagyva torkolata közt <i>2-3-1 Bükk és Borsodi Mezőség</i> <i>2-3-2 Hevesi-sík</i>	É-KÖVIZIG, Miskolc É-KÖVIZIG, Miskolc KÖTI-KÖVIZIG, Szolnok
2-4 Zagyva <i>2-4-1 Zagyva</i> <i>2-4-2 Tarna</i>	KÖTI-KÖVIZIG, Szolnok KÖTI-KÖVIZIG, Szolnok É-KÖVIZIG, Miskolc
2-5 Tisza jobb part a Zagyva torkolata és a déli országhatár közt <i>2-5-1 Nagykőrösi-homokhát</i> <i>2-5-2 Alsó-Tisza jobb part</i>	ATI-KÖVIZIG, Szeged KÖTI-KÖVIZIG, Szolnok ATI-KÖVIZIG, Szeged
2-6 Hármas-Körös <i>2-6-1 Hortobágy-Berettyó</i> <i>2-6-2 Hármas-Körös</i> <i>2-6-3 Sebes-Körös és Berettyó</i> <i>2-6-4 Kettős-Körös</i> <i>2-6-5 Nagykunság</i>	TI-KÖVIZIG, Debrecen TI-KÖVIZIG, Debrecen KÖR-KÖVIZIG, Gyula TI-KÖVIZIG, Debrecen KÖR-KÖVIZIG, Gyula KÖTI-KÖVIZIG, Szolnok
2-7 Tisza bal part a Hármas-Körös torkolata és az országhatár közt <i>2-7-1 Kurca</i> <i>2-7-2 Maros-hordalékkúp</i>	ATI-KÖVIZIG, Szeged ATI-KÖVIZIG, Szeged ATI-KÖVIZIG, Szeged
3. Dráva részvízgyűjtő	Dél-Dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, Pécs
3-1 Mura	NYUDU-KÖVIZIG, Szombathely
3-2 Rinya-mente	DÉDU-KÖVIZIG, Pécs
3-3 Fekete-víz	DÉDU-KÖVIZIG, Pécs
4. Balaton részvízgyűjtő	Közép-Dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság, Székesfehérvár
4-1 Balaton közvetlen	KDT-KÖVIZIG, Székesfehérvár
4-2 Zala	NYUDU-KÖVIZIG, Szombathely

FELADATOK	2006.	2007												2008												2009					2010.
	dec. 22.	Jan.	Febr.	Márc.	Ápr.	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szep.	Okt.	Nov.	Dec.	Jan.	Febr.	Márc.	Ápr.	Máj.	Jún.	Júl.	Aug.	Szep.	Okt.	Nov.	Dec.	márc. 22.					
	A VGT kidolgozásának és megvalósításának ütemterve, a munkaprogram közzététele																														
A VGT kidolgozása – első szakasz																															
A monitoring beindítása és folyamatos működtetése																															
Társadalmi bevonás 1. szakasz: lebonyolítás (ütemezés, program, tartalom) és összesítés																															
Jellemzések felülvizsgálata																															
Minősítés – kockázatos víztestek azonosítása, problémák szerinti csoportosítás, és a legfontosabb problémák kiválogatása																															
Az egyes részvízgyűjtőkre vonatkozóan feltart jelentős vízgazdálkodási problémák és megoldandó feladatok közbenso felülvizsgálatának közzététele																															
A VGT kidolgozása – második szakasz																															
Társadalmi bevonás 2. szakasz: lebonyolítás (fontos problémák azonosítása) és összesítés																															
Az intézkedési programok tervezése																															
A VGT első tervezetének közzététele																															
A VGT kidolgozása – harmadik szakasz																															
Társadalmi bevonás 3. szakasz: lebonyolítás (intézkedési programok megvitatása) és összesítés																															
Az intézkedési programok végső kidolgozása																															
A VGT véglegesítése																															
A VGT közzététele																															
Jelentés az érintett EU tagországok és az EB felé																															

2. táblázat A vízgyűjtő gazdálkodási tervezés ütemtervének és munkaprogramjának áttekintése

1. melléklet A vonatkozó jogszabályok jegyzéke

A VKI hazai jogrendbe illesztésével kapcsolatos jogszabályok

A VKI hazai jogrendbe illesztését az alábbi jogszabályok megalkotása jelentette:

- 2003. évi CXX. törvény egyes törvények környezetvédelemmel kapcsolatos rendelkezéseinek módosításáról *(A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény módosítása, A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény módosítása, A hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény módosítása, A köziratokról, közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény módosítása)*
- 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszín alatti vizek védelméről,
- 220/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól,
- 221/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól,
- 30/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet a felszín alatti vizek vizsgálatának egyes szabályairól,
- 31/2004. (XII. 30.) KvVM rendelet a felszíni vizek megfigyelésének és állapotértékelésének egyes szabályairól.

Egyéb vonatkozó jogszabályok

- 74/2000. (V.31.) Korm. rendelet a Duna védelmére és fenntartható használatára irányuló együttműködésről szóló, 1994. június 29-én, Szófiában létrehozott Egyezmény kihirdetéséről,
- 40/2006.(X.6.) KvVM rendelet A felszíni vizeket szennyező egyes veszélyes anyagok környezetminőségi határértékeiről és azok alkalmazásáról.

Szikes élőhely a Fertő-Hanságban (Fotó: Goda István)

2. melléklet A VKI fontosabb határidői (minden év december 22.)

2000 Hatálybalépés

2003 A VKI átültetése a nemzeti jogrendbe. Vízgyűjtőkerületek azonosítása és a hatáskörrel rendelkező hatóság kijelölése

2004 A vízgyűjtők jellemzése, a vizeket érő hatások elemzése, a vízhasználatok gazdasági elemzése, a védett területek listája

2006 Monitoringhálózat létrehozása és monitoringprogramok beindítása
A nyilvánosság bevonása (legkésőbb)

2007 Jelentős vízgazdálkodási problémák azonosítása

2008 A vízgyűjtő-gazdálkodási terv első változatának bemutatása

2009 A vízgyűjtő-gazdálkodási terv véglegesítése, benne intézkedési program

2010 A költség visszatérülés és a szennyező fizet elvét tekintetbe vevő, a vízkészletek hatékony használatát biztosító árpolitika alkalmazása

2012 Az intézkedési program végrehajtásának megkezdése

2015 A környezeti célok elérése

2010–2015

- Az intézkedések gyakorlatba való átültetése
  - 2010–2012: az alapintézkedések programjának folytatása, szükség szerinti módosítása, valamint a kiegészítő intézkedések programjának beindítása
  - 2010–2015: az intézkedések gyakorlati megvalósítása, a környezeti célkitűzések elérése
- a környezeti célkitűzések elérésének monitorozása

2013–2015

- a vízgyűjtő-gazdálkodási terv felülvizsgálata (víztestek állapota, környezeti célkitűzések, intézkedési programok, monitoring)

2015 után

- a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek felülvizsgálata 6 évente
- a célok elérésének lehetséges meghosszabbított határideje (kétszer 6 évi meghosszabbítás után) 2027

3. melléklet A Duna vízgyűjtőkerület VGT programja

A Duna Védelmi Egyezmény Nemzetközi Bizottsága (ICPDR) keretén belül 2005-ben készült el a Duna-völgyi Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv stratégiai dokumentuma, valamint a 2005-2010 évekre vonatkozó részletes feladatokat tartalmazó ütemterv (road map). Az ütemtervnek része a társadalmi részvétel operatív munkaterve is. (Ezen dokumentumok a www.icpdr.org honlapon találhatóak meg angolul). Az ütemtervet évente kell felfrissíteni ill. módosítani, vagyis egy élő dokumentum. A feladatok végrehajtásában az ICPDR szakértői csoportjai (Vízgyűjtő-gazdálkodási szakértői csoport, Monitoring és Értékelés; Terhelések és Intézkedések; Árvízvédelem; Térinformatikai; és Társadalmi Részvétel) vesznek részt.

A Duna-völgyi szintű vízgyűjtő-gazdálkodási terv (továbbiakban DVGT) a stratégiai dokumentum szerint négy fázisból áll:

- első fázis: a vízgyűjtőkerület definíciója és lehatárolása, a koordináció mechanizmusának és intézményi hátterének kialakítása (2003-ig)
- második fázis: a vízgyűjtő jellemzőinek elemzése, az emberi tevékenység környezeti hatásai és a vízhasználatok gazdasági elemzése, a védett területek regisztere (2004-ig)
- harmadik fázis: monitoring programok és hálózatok fejlesztése (2006-ig)
- negyedik fázis: vízgyűjtő-gazdálkodási terv kidolgozása a vonatkozó intézkedési programmal együtt, társadalmi részvétel (2009-ig)

Az első két fázis eredményeként készült két, az Európai Bizottságnak megküldött jelentés. Ezek foglalkoztak a Duna folyó mellett a 4 000 km²-nél nagyobb vízgyűjtőjű vízfolyásokkal és felszín alatti víztestekkel, illetve a felszín alatti víztesten osztozó országok által fontosnak tartott ennél kisebbekkel, továbbá a 100 km²-nél nagyobb felületű tavakkal, a fontosabb csatornákkal valamint az átmeneti és a parti tengervizekkel is.

A stratégiai dokumentum az alábbi három koordinációs szintet fogalmazta meg a Duna-vízgyűjtőjén:

Szint	Koordináló/ illetékes hatóság
1) Duna vízgyűjtőkerület	ICPDR koordinál, de nem illetékes hatóságként
2) kétoldalú határvízi/többoldalú együttműködés	adott országok kétoldalú/többoldalú együttműködése alapján
3) nemzeti	kijelölt hatóságok

A DVGT felépítésében megkülönbözteti a részegységeket, a részvízgyűjtőket és a Duna-vízgyűjtőkerületet. Jelenleg a vízgyűjtőkerületen belül az alábbi részvízgyűjtőkre tervezik vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítését.

Rész-vízgyűjtő és érintett ország	Koordinációs platform
Tisza vízgyűjtő Szlovákia, Ukrajna, Románia, Magyarország és Szerbia	Tisza Együttműködési Megállapodás
Száva vízgyűjtő Szlovénia, Horvátország, Bosznia és Hercegovina és Szerbia	Száva Vízgyűjtő Bizottság
Prut vízgyűjtő Románia, Moldova és Ukrajna	Háromoldalú kooperáció
Duna Delta Románia és Ukrajna	Kétoldalú kooperáció

Valamennyi nemzeti VGT és rész-vízgyűjtő terv felsorolásra kerül a DVGT-ben. A DVGT alapjául a második jelentésben megjelölt alábbi négy jelentős vízgazdálkodási kérdés szolgál:

- szervesanyag-terhelés,
- tápanyagterhelés,
- veszélyes anyagok,
- hidromorfológiai befolyásoltság.

Az ütemterv szöveges része és a vonatkozó munkaterv tartalmazza valamennyi, a DVGT-hez szükséges feladatot, azok határidejét, a végrehajtásáért felelős és a közreműködő munkacsoportok megnevezését. Jelenleg a munkaterv az alábbi négy fő feladat-csoporttal kapcsolatos teendőket sorolja fel:

- Monitoring hálózatok és programok
- Intézkedési program illetve programok
- Vízgyűjtő-gazdálkodási terv részeinek összeállítása
- Környezetvédelmi célkitűzések és mentességek

A 2005-2010 közötti időszak fontosabb lépései az ütemterv szerint a Duna-völgyi szintű vízgyűjtő-gazdálkodási terv elkészítéséhez:

2006

- jelentős vízgazdálkodási kérdésekre vonatkozó vízgyűjtő szintű útmutatók előkészítése, tematikus munkaértekezletek
- monitoring programok kifejlesztése és a jelentés előkészítése
- az ütemterv nyilvánosságra hozatala

2007

- monitoring Jelentés megküldése az Európai Bizottságnak
- scenáriók kidolgozása a négy jelentős vízgazdálkodási kérdésre
- jelentős vízgazdálkodási kérdések nyilvánosságra hozatala (DVGT és Intézkedési Programok felépítésének első áttekintő tervezete)
- a gazdasági vonatkozású feladatok, környezetvédelmi célkitűzésekkel kapcsolatos munkák elindítása és az interkalibrációs feladatok

2008

- a DVGT tervezetének társadalmi konzultációra való előkészítése az intézkedési programmal együtt az év végéig
- a 2004. évi Jelentés eredményeinek szükség szerinti felfrissítése

2009

- társadalmi konzultáció (pl. Interneten; érdekeltek konferenciája)
- a DVGT betervezése (Intézkedési Programmal együtt) az ICPDR Miniszteri Ülésére

2010

- DGTV jelentés az EU Bizottságának
- a közvélemény tájékoztatása

4. melléklet A javasolt vízgazdálkodási tanácsok összetétele

A vízgazdálkodási tanácsok a Területi Vízgazdálkodási Tanácsok (TVT) bázisán kerülnek kialakításra. A Területi Vízgazdálkodási Tanácsról szóló 5/1998. (III. 18.) KHVM rendelet határozza meg jelenleg e tanácsok feladatait, illetve a résztvevők körét. Ahhoz, hogy a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés vonatkozásában biztosítsuk mindazok részvételét, akik a megvalósítás során közvetlenül érintettek lesznek, módosítani szükséges a fent említett miniszteri rendeletet, kiegészítve azokkal a feladatokkal, amelyek a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezéshez kapcsolódnak, továbbá bővíteni szükséges a tanácsokban jelenlegi részvételi jogkörrel rendelkezők körét.

A négy részvízgyűjtő vonatkozásában (Duna, Tisza, Dráva, Balaton) az érintett TVT-k munkájának összefogásáért, koordinálásáért a kijelölt négy környezetvédelmi és vízügyi igazgatóság lesz felelős (Győr, Szolnok, Pécs, Székesfehérvár).

A jelenleg működő területi tanácsok mellett szükség van egy országos szintű testület létrehozására (Országos Vízgazdálkodási Tanács, röviden OVT). E szerv lesz felelős a területi szintű feladatok végrehajtásának nyomon követéséért, a tervezés folyamatának figyelemmel kíséréséért, a vízgyűjtő-gazdálkodási terv végleges változtatásnak értékeléséért stb. Az Országos Vízgazdálkodási Tanács kiváltaná a Víz Kezretirányelv Stratégiai Koordinációs Tárcaközi Bizottságot, mely az OVT létrehozásával megszűnne.

A miniszteri rendelet módosításának eredményeként a társadalmi részvétel biztosítása érdekében a területi tanácsok és az országos tanács összetétele a következőképpen alakul:

Országos Vízgazdálkodási Tanács

államigazgatás:

- vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés irányítói (KvVM Vízügyi Szakállamtitkárság, VKK);
- vízgazdálkodással/vízvédelemmel kapcsolatos hatáskörrel rendelkező szervek képviselői (beleértve a jelenlegi VKSKTB legfontosabb tagjait, úgymint KvVM Természet- és Környezetmegőrzési Szakállamtitkárság, KvVM Kommunikációs Főosztály, Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium, Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, Gazdasági és Közlekedési Minisztérium, Egészségügyi Minisztérium);
- a négy részvízgyűjtő területi vízgazdálkodási tanácsának képviselői;
a tagok mintegy 40 %-a.

társadalmi szektor:

a civil (nem a központi kormánytól függő) szervezetek képviselői (víz-, környezet- és természetvédő szervezetek, fogyasztóvédelem, Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége stb. képviselői);
a tagok mintegy 20 %-a.

gazdasági szektor:

a gazdasági-szektor képviselői (ipar, energia-ellátás, mezőgazdaság, vízi közlekedés és szállítás, vízi közművek, turizmus).

Elsősorban Magyar Kereskedelmi és Iparkamara, Magyar Agrárkamara, Magyar Víziközmű Szövetség, Vízgazdálkodási Társulatok Országos Szövetsége, Magyar Turisztikai Egyesület, Magyar Mérnöki Kamara;

a tagok mintegy 20 %-a.

szakmai-tudományos szektor:

a vízgazdálkodáshoz kapcsolódó szak- és tudományterületek képviselői:

- az MTA érintett tudományos osztályai, illetve bizottságai, valamint kutatóhelyei (pl. Földtudományok Osztálya, Műszaki Tudományok Osztálya, Gazdaság- és Jogtudományok Osztálya, Ökológiai és Botanikai Kutatóintézet);
- Egyéb szakmai-tudományos szervezetek képviselői (pl. Magyar Hidrológiai Társaság, Magyarhoni Földtani Társulat, Egyetemek.);
a tagok mintegy 20%-a.

A tanács összlétszáma nem lehet nagyobb 30-nál.

A tagok kiválasztása

A különböző szektorokat fel kell kérni arra, hogy a meghatározott keretnek megfelelő számú képviselőt jelöljenek a Tanácsba, akik lehetőleg országos hatókörű/jelentőségű szervezetek küldöttei legyenek, és rendelkezzenek tapasztalattal és szaktudással a VKI végrehajtásával kapcsolatos ügyekben. A Tanács alakuljon meg a fenti összetétellel és az első tapasztalatok után indokolt esetben változtassa meg a saját összetételét (figyelembe véve a féléves konzultáció során tett társadalmi javaslatokat, észrevételeket is).

Területi Vízgazdálkodási Tanács

A tagság összetétele:

államigazgatás:

- vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés országos és részvízgyűjtő szintű irányítói (a VKK, a részvízgyűjtőre kijelölt koordináló KÖVIZIG);
- vízgazdálkodással/vízvédelemmel kapcsolatos részvízgyűjtő szintű, regionális, esetleg megyei szintű hatáskörrel rendelkező szervek képviselői (Nemzeti Park Igazgatóságok, felügyelőségek megyei önkormányzatok, FM hivatalok, területi KÖVIZIG-ek);

a tagok mintegy 40 %-a.

társadalmi szektor:

civil (kormánytól független) szervezetek képviselői (például környezet- és természetvédő szervezetek, fogyasztóvédelem, regionális fejlesztési ügynökségek, képviselői);

a tagok mintegy 20 %-a.

gazdasági szektor:

Az országos tanács szervezeteinek regionális, esetleg megyei képviselői;

a tagok mintegy 20 %-a.

tudományos-szakmai szektor:

a vízgazdálkodáshoz kapcsolódó szak- és tudományterületek területi képviselői:

- az MTA területi bizottságainak képviselői;
- szakmai-tudományos szervezetek területi képviselői, a részvízgyűjtőn érdekelt egyetemek;

a tagok mintegy 20%-a.

A tanács összlétszáma nem lehet nagyobb 25-nél (összhangban a jelenleg hatályos TVT szabállyal).

A tagok kiválasztása

A különböző szektorokat fel kell kérni arra, hogy a meghatározott keretnek megfelelő számú képviselőt jelöljenek a tanácsba, akik lehetőleg a rész-vízgyűjtőre kiterjedő hatókörű/jelentőségű szervezetek küldöttei legyenek és rendelkezzenek tapasztalattal és szaktudással a VKI végrehajtásával kapcsolatos ügyekben az adott részvízgyűjtőn.

A területi tanácsok munkáját a Miniszter által kijelölt, a részvízgyűjtőkön a vízgyűjtő-gazdálkodási tervezésért felelős Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság koordinálja.

Rövidítésjegyzék

DVGT	Duna-völgyi szintű vízgyűjtő-gazdálkodási terv
ECOSURV	Ecological Survey of the Surface Waters in Hungary (a magyarországi felszíni vizek ökológiai állapotfelmérése, PHARE projekt, 2004-2005)
ICPDR	International Commission for the Protection of the Danube River (a Duna Védelmi Egyezmény Nemzetközi Bizottsága)
KÖTEVIFE	Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
KÖVIZIG	Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság
KvM	Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium
MÁFI	Magyar Állami Földtani Intézet
MTA	Magyar Tudományos Akadémia
NPI	Nemzeti Park Igazgatóság
OVGT	Országos Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv
OVT	Országos Vízgazdálkodási Tanács
TVT	Területi Vízgazdálkodási Tanács
VGT	Vízgyűjtő-gazdálkodási Terv
VITUKI	Környezetvédelmi és Vízgazdálkodási Kutató Intézet Kht.
VKI	Víz Keretirányelv
VKK	Vízügyi Központ és Közgyűjtemények
VKSKTB	Víz Keretirányelv Stratégiai Koordinációs Tárcaközi Bizottság

További információk, kapcsolódó linkek:

Magyar nyelvű honlapok

www.kvm.hu
www.euvki.hu
www.vizugy.hu
www.duna-nap.hu
www.ovf.hu
www.vizeink.hu

Külföldi honlapok

www.icpdr.org
www.ec.europa.eu/environment/water/water-framework/index_en.html
www.danubeday.org

A vízgyűjtő-gazdálkodási tervezés ütemtervével és munkaprogramjával kapcsolatban az alábbi konzultációs kérdéseket tesszük fel:

1. konzultációs kérdés: Egyetért-e az országos vízgazdálkodási tanács feladatkörével? Ha nem, van-e javaslata erre vonatkozóan?

2. konzultációs kérdés: Egyetért-e a területi vízgazdálkodási tanácsok feladatkörével? Ha nem, van-e javaslata ezekre vonatkozóan?

3. konzultációs kérdés: Egyetért-e az országos vízgazdálkodási tanácsnak a 4. mellékletben meghatározott összetételével, kialakításának módjával? Ha nem, kérjük indokolja meg miért. Ha más összetételre van javaslata, kérjük azt is indokolja meg.

4. konzultációs kérdés: Egyetért-e a területi vízgazdálkodási tanácsoknak a 4. mellékletben meghatározott összetételével, kialakításának módjával? Ha nem, kérjük indokolja meg miért. Ha más összetételre van javaslata, kérjük azt is indokolja meg.

A fenti kérdésekkel kapcsolatos írásbeli vélemények küldhetők a Vízügyi Központ és Közgyűjtemények postacímére (1410 Budapest Pf. 56.) illetve elektronikus formában a vtg.utemterv@ovf.hu címre 2007. június 30-ig beérkezőleg.

